

GORE / MARKACISTI

Slovenske gore imajo svoje junake: skoraj 1000 prostovoljcev skrbi za 12.000 kilometrov poti

Prostovoljni markacisti **Planinske zveze Slovenije** vsako leto opravijo več kot 40.000 prostovoljskih ur, pri čemer v visokogorju obnavljajo tudi najbolj zahtevne **planinske poti**. Njihovo delo je zaradi podnebnih sprememb, vse pogostejših ujm in zahtevne logistike vse bolj zahtevno, zato pozivajo planince k odgovornemu ravnanju in prijavljanju poškodb na poteh.

Poletna planinska sezona je na vrhuncu, na najbolj obiskanih **planinskih poteh** pa poleg pohodnikov srečujemo tudi prostovoljne markaciste **Planinske zveze Slovenije (PZS)**. Ti skrbijo za več kot 10.000 kilometrov **planinskih poti** in približno 2000 kilometrov **turnokolesarskih poti**, njihovo delo pa je pogosto neopazno, dokler na poti ne naletimo na poškodovano jeklenico, odtrgan klin ali posledice neurja.

Lani je 989 markacistov urejanju **planinskih poti** namenilo več kot 41.000 prostovoljskih ur. Več kot 2500 ur je opravila tehnična skupina komisije za **planinske poti PZS**, ki skrbi za najzahtevnejše **planinske poti**, opremljene s klini, jeklenicami, stopnicami in drugimi varovali. Letno izvede od 12 do 20 delovnih akcij, letos so jih opravili že šest. Obnovili so poti na Pastirski poti pod Kokrskim sedlom, na Svinjaku, Rombonu, Olševi, Bovškem Gamsovcu ter med Kredarico in Malim Triglavom. V teh akcijah je sodelovalo 48 markacistov, ki so v 515 prostovoljskih urah obnovili 8,5 kilometra zahtevnih **planinskih poti**, pri štirih akcijah pa jim je pri prevozu materiala pomagala policija s helikopterjem.

Delo na Triglavu zahteva natančnost in potrpežljivost

Ena najzahtevnejših akcij je potekala na poti med Kredarico in Malim

Triglavom. V treh dneh je tehnična skupina pod vodstvom **Boštjana Gortnarja** zamenjala 150 metrov dotrajanih jeklenic ter dodala nove kline, prihodnje leto pa jih čaka še menjava približno 250 metrov jeklenic proti vrhu Triglava. »Naše delo je videti, kot če se vzpenjaš na Triglav, le da imaš v rokah orodje, vrtaš luknje, napejš jeklenice, privijaš objemke. Do delovišča je treba vse to prnesti. Do Kredarice je tovar s helikopterjem pripeljala letalska enota policije, sami pa nosimo do delovišča v povprečju 20 kilogramov težke tovore.

Med delom smo ves čas varovali s plezalno opremo in pripeti na sidrišče. Paziti moramo na lastno varnost in na varnost vseh okrog nas, saj se med našim delom lahko proži kamenje, zato občasno zapiramo **planinsko pot**, da smo varni mi in planinci,« poudarja Gortnar, ki je tudi dolgoletni član tehnične skupine markacistov. Markacisti se pogosto srečujejo z očitki, da zahtevna dela izvajajo ravno sredi poletne planinske sezone. Gortnar pojasnjuje, da druge možnosti skoraj nimajo. »Akcije v visokogorju so praviloma večdnevne, zato potrebujemo nastanitve v **planinski koči**, te pa so odprte od konca junija do konca septembra. Poleg tega potrebujemo stabilno vreme, saj smo pri delu pogosto še bolj izpostavljeni nevihtam kot planinci. Ker nam policija pomaga s prevozi materiala, smo vezani tudi na njihove termine, pa tudi na dopuste prostovoljcev,« razlaga.

Ob večjih delovnih akcijah poti začasno zaprejo ali promet po njih za kratek čas ustavijo. Na Triglavu popolna zavora zaradi velikega števila obiskovalcev ni mogoča, zato markacisti delo prilagajajo razmeram in planince spuščajo mimo, ko je pot ponovno varna.

Ujme in podnebne spremembe puščajo vse več posledic

Velik izziv predstavljajo posledice ekstremnih vremenskih pojavov. Dober primer je Pastirska pot od Suhadolnika na Kokrsko sedlo, ki jo je pred dvema letoma močno

poškodoval hudournik. »Pastirska pot je poplavni val v vpadnici grape odnesel tudi do pet metrov v globino. V spodnjem delu smo zato traso nekoliko prestavili, višje pa smo pot sanirali in ustrezno zavarovali. Naša prednostna naloga je bila, da pred začetkom poletne planinske sezone ponovno zagotovimo varen dostop do Cojzove koč s kranjske strani,« pojasnjuje vodja akcije **Jurij Videc**. Po njegovih besedah podnebne spremembe povzročajo vse več škode na **planinskih poteh**. »Ekstremne količine padavin v kratkem času povzročijo silovit hudourniški odtok, ki odnaša zemljo in kamenje. Težave povečujejo tudi bližnjice, saj pospešujejo erozijo. Planinci lahko veliko prispevajo že s tem, da hodijo po označenih poteh in ne ustvarjajo novih stez. Poleg odgovornega ravnanja obiskovalcev je ključno tudi redno vzdrževanje poti, saj postajajo vremenske ujme vse pogostejše in intenzivnejše,« opozarja Videc.

PZS skupaj s CIPRA Slovenija zato izvaja projekt Trajnostno v gore za večjo podnebno odpornost **planinskih poti**.

Rekordno število markacistov in nove table na poteh

Prvo julijsko soboto se je na Vrhniku na dnevu slovenskih markacistov zbralo rekordnih 255 prostovoljcev iz vse države. Na več kot 50 deloviščih so označili in očistili 168 odsekov **planinskih poti** v skupni dolžini približno 220 kilometrov ter opravili okoli 2000 prostovoljskih ur. **PZS** obenem nadaljuje nameščanje novih usmerjevalnih tabel, ki bolje označujejo tehnično zahtevnost **planinskih poti**. Doslej so markacisti postavili že okoli 3000 novih tabel. Poleg smeri in časa hoje vsebujejo tudi oznako zahtevnosti, številko 112 za klic v sili, nadmorsko višino ter QR-kodo za dostop do aplikacije maPZS.

Planinci lahko markacistom pomagajo tudi sami. Če na poti opazijo poškodbe ali neprehodne odseke, jih lahko prek aplikacije maPZS fotografirajo in prijavijo pristojnemu **planinskemu društvu**. Tako bodo markacisti lažje načrtovali prihodnje akcije

in še naprej skrbeli za varnejši obisk slovenskih gora. ✖ vl

Med delom smo ves čas varovani s plezalno opremo in pripeti na sidrišče. Paziti moramo na lastno varnost in na varnost vseh okrog nas, saj se med našim delom lahko proži kamenje, zato občasno zapiramo planinsko pot, da smo varni mi in planinci.

Boštjan Gortnar, dolgoletni član tehnične skupine markacistov

Izkušen prostovoljni markacist in član tehnične skupine markacistov PZS Jurij Videc izpostavlja, da lahko planinci k manjšemu vplivu na planinske poti veliko prispevajo s tem, da hodijo po označenih poteh, se držijo zgornjega roba uhojene trase in ne ustvarjajo bližnjic. 📸 Roman Gračnar

Za mrežo več kot 10 tisoč kilometrov **planinskih poti** v Sloveniji skrbi 989 prostovoljnih markacistov **Planinske zveze Slovenije**, ki so urejanju poti lani namenili več kot 41 tisoč prostovoljnih ur. 📷 Drago Kure